

Δελτίο Ανταγωνιστικότητας

Τεύχος 33 Οκτώβριος 2005

Ανερχόμενοι και φθίνοντες κλάδοι της μεταποίησης στην Ελλάδα *1995—2002

Φθίνοντες κλάδοι

- Η παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και προϊόντων, η κατασκευή χαρτιού, η επεξεργασία δέρματος και κατασκευή ειδών ταξιδιού και υποδημάτων, η κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών και η παραγωγή προϊόντων καπνού είναι κλάδοι με σημάδια φθίνουσας πορείας.
- Αντίθετα, χαρακτηριστικά ανερχόμενων κλάδων παρουσιάζουν η παραγωγή βασικών μετάλλων, η παραγωγή προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, οι εκδώσεις και οι εκτυπώσεις, η κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών, οι συσκευές ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών, τα ιατρικά όργανα, τα όργανα ακριβείας και τα οπτικά και η ανακύκλωση.

Στους πίνακες 1 και 2 παρουσιάζονται οι φθίνοντες κλάδοι της ελληνικής οικονομίας σύμφωνα με τα κριτήρια στο διπλανό πλαίσιο. Ο πίνακας 1 παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά τους σε όρους όγκου παραγωγής και απασχόλησης ενώ ο πίνακας 2 κάνει το ίδιο σε όρους αξίας παραγωγής. Οι κλάδοι κατατάσσονται με κριτήριο το μέγεθός τους, δηλαδή το μερίδιό τους στον όγκο ή την αξία παραγωγής (ανάλογα τον πίνακα). Εκτός από τον μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης και τον αριθμό των ετών κατά τα οποία ο κλάδος εμφανίζει μείωση του όγκου παραγωγής, οι πίνακες προσφέρουν δύο ακόμα στοιχεία. Ο δείκτης του σχετικού μεριδίου όγκου παραγωγής (relative share indicator, RSI)

Ως φθίνων κλάδος ορίζεται εκείνος ο κλάδος οικονομικής δραστηριότητας που την εξεταζόμενη περίοδο 1995—2002 εμφανίζει σωρευτικά τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

1. **Απώλεια όγκου παραγωγής** (δηλαδή έχει αρνητικό μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής όγκου).
2. Η παραπάνω απώλεια παραγωγής δεν περιορίζεται σε μικρό αριθμό ετών, αλλά διασπείρεται σε τουλάχιστον 4 από τα 7 έτη για τα οποία διατίθενται στοιχεία (το κριτήριο της διάρκειας). Ο κλάδος δηλαδή έχει **αρνητικό ετήσιο ρυθμό μεταβολής όγκου για τουλάχιστον 4 από τα 7 εξεταζόμενα χρόνια**.
3. **Μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης της αξίας παραγωγής χαμηλότερο από το μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης των τιμών, όπως αυτός μετριέται από τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ.**

είναι ένας σύνθετος δείκτης που αποτυπώνει τη διαφορά μεταξύ του μέσου ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας και του ρυθμού ανάπτυξης του κλάδου, σταθμίζοντάς τη με το μέγεθος του κλάδου. Ο μαθηματικός τύπος που εκφράζει το RSI είναι:

$$RSI_{T,t} = 100 \times \left[\frac{y_{i,T} - \frac{Y_T}{Y_t} y_{i,t}}{Y_T} \right]$$

όπου $y_{i,t}$ είναι το προϊόν

(όγκος ή αξία) του κλάδου i κατά το πρώτο έτος της περιόδου ανάλυσης, ενώ το $y_{i,T}$ αναφέρεται στο τελευταίο έτος. Αντίστοιχα ερμηνεύονται και το Y_t και Y_T , που αφορούν το συνολικό προϊόν της οικονομίας (σε όγκο ή αξία). Από το μαθηματικό τύπο του RSI προκύπτει ότι αυτός θα έχει θετική τιμή αν ένας κλάδος αναπτύσσεται ταχύτερα από το μέσο όρο και αρνητική

Περιεχόμενα:

- Φθίνοντες κλάδοι **1**
- Ανερχόμενοι κλάδοι **2**
- Ανερχόμενοι και φθίνοντες κλάδοι ανά τομέα οικονομίας **4**

Πίνακας 1: Φθίνοντες κλάδοι της ελληνικής μεταποίησης - Όγκος παραγωγής και απασχόληση

Κωδικός κλάδου (NACE)	Κλάδος	Όγκος Παραγωγής					Απασχόληση
		%	Δ%	E	RSI	ΣΜ%	Δ%*
17	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και προϊόντων	1,08%	-2,05%	6	-0,38%	5,17%	-2,27%
21	Κατασκευή χαρτιού και προϊόντων του	0,44%	-2,98%	4	-0,20%	8,58%	-1,94%
19	Είδη δέρματος, ταξιδιού, υποδημάτων	0,41%	-2,75%	4	-0,17%	7,68%	-5,60%
31	Ηλεκτρικές μηχανές και συσκευές	0,37%	-0,21%	4	-0,09%	5,02%	1,30%
16	Παραγωγή προϊόντων καπνού	0,25%	-2,14%	5	-0,09%	7,30%	-2,69%
	ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	100%	3,15%	0	0,00%	7,97%	0,39%

% Μέσο μερίδιο στο σύνολο του όγκου παραγωγής την περίοδο 1995 – 2002

Δ% Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής όγκου ή απασχόλησης την περίοδο 1995 – 2002

E Δείκτης διάρκειας – αριθμός ετών με μείωση όγκου παραγωγής

RSI Δείκτης σχετικού μεριδίου όγκου παραγωγής (Relative Share Indicator)

ΣΜ% Συντελεστής μεταβλητότητας (εκφρασμένος %)

* Κόκκινο: αρνητικές τιμές και άρα περιπτώσεις όπου το κριτήριο της απασχόλησης δεν επικυρώνει αυτό του όγκου παραγωγής

Πηγή: ICAP

* Σύμφωνα με μελέτη της ICAP με τίτλο «Εξελίξεις στην κλαδική διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας»

Πίνακας 2: Φθίνοντες κλάδοι της ελληνικής μεταποίησης - Αξία παραγωγής

Κωδικός κλάδου (NACE)	Κλάδος	Αξία Παραγωγής					
		%	Δ%	Δ%-ρ	Ε	RSI	ΣΜ%
17	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και προϊόντων	1,0%	0,81%	-3,89%	6	-0,46%	5,,31%
21	Κατασκευή χαρτιού και προϊόντων του	0,44%	1,44%	-3,26%	3	-0,20%	9,29%
19	Είδη δέρματος, ταξιδιού, υποδημάτων	0,37%	-0,35%	-5,04%	5	-0,20%	3,78%
31	Ηλεκτρικές μηχανές και συσκευές	0,35%	3,45%	-1,24%	4	-0,10%	13,24%
16	Παραγωγή προϊόντων καπνού	0,27%	3,52%	-1,17%	3	-0,07%	9,02%
	ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	100%	7,68%	2,98%	0	0,00%	17,76%

% Μέσο μερίδιο στο σύνολο της αξίας παραγωγής την περίοδο 1995 – 2002
 Δ% Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής αξίας την περίοδο 1995 – 2002
 Δ% - ρ Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής αξίας μείον μέσο ετήσιο ρυθμό πληθωρισμού 4,7% (αποπληθωριστής ΑΕΠ)
 Ε Δείκτης διάρκειας – αριθμός ετών με μείωση αξίας παραγωγής
 RSI Δείκτης σχετικού μεριδίου αξίας παραγωγής (Relative Share Indicator)
 ΣΜ% Συντελεστής μεταβλητότητας (εκφρασμένος %)

Πηγή: ICAP

αν όχι, και άρα μία αρνητική τιμή του RSI σε όρους όγκου παραγωγής δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε ικανή συνθήκη για το κριτήριο (1). Η απόλυτη τιμή του δείκτη προσδιορίζεται από τη συνισταμένη του μεγέθους του κλάδου και ρυθμό μεταβολής του προϊόντος του. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο κλάδος των ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (31) πέρασε μόλις οριακά το κριτήριο της μείωσης στον όγκο παραγωγής,

ενώ είναι και ο μοναδικός φθίνων κλάδος με αύξηση της απασχόλησης. Αν μάλιστα είχε χρησιμοποιηθεί η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) αντί της ακαθάριστης αξίας παραγωγής (ΑΑΠ) για την μέτρηση της οικονομικής δραστηριότητας, ο κλάδος αυτός δεν θα είχε συμπεριληφθεί στον κατάλογο, αφού εμφάνισε μέση *αύξηση* της ΑΠΑ σε σταθερές τιμές 0,99%. Αντί αυτού, η χρήση της ΑΠΑ θα είχε οδηγή-

σει στην (οριακή) προσθήκη του κλάδου με κωδικό 20, δηλαδή των βιομηχανιών ξύλου (εκτός επίπλων), στον κατάλογο, αφού εκεί διαπιστώνεται υποχώρηση της ΑΠΑ κατά 0,05% ετησίως. Πέρα από αυτές τις δύο περιπτώσεις όμως, τα κριτήρια της ΑΠΑ και της ΑΑΠ είναι απολύτως συμβατά.

Ανερχόμενοι κλάδοι

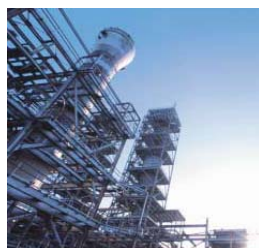
Προκειμένου να εντοπιστούν οι κλάδοι της ελληνικής οικονομίας, που φαίνεται να έχουν ανοδική τροχιά, οι εξεταζόμενες μεταβλητές παραμένουν οι ίδιες και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων γίνεται με τη βοήθεια των ίδιων πινάκων, αλλά τα κριτήρια διαφοροποιούνται, προσπαθώντας πλέον να εντοπίσουν κλάδους με παρατεταμένες επιδόσεις καλύτερες του συνόλου της οικονομίας (τόσο σε όρους όγκου, όσο και σε όρους αξίας παραγωγής). Οι πίνακες 3 και 4 παρουσιάζουν τους 7 κλάδους της μετα-

Ός ανερχόμενος κλάδος ορίζεται εκείνος ο κλάδος οικονομικής δραστηριότητας που κατά την εξεταζόμενη περίοδο 1995-2002, εμφανίζει σωρευτικά τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

1. **Αύξηση όγκου παραγωγής μεγαλύτερη του μέσου όρου της οικονομίας** την εξεταζόμενη περίοδο 1995-2002 (δηλαδή έχει θετικό δείκτη σχετικού μεριδίου όγκου παραγωγής, RSI).
2. Η παραπάνω ταχεία αύξηση της παραγωγής δεν περιορίζεται σε μικρό αριθμό ετών, αλλά διασπείρεται σε τουλάχιστον 4 από τα 7 έτη για τα οποία διατίθενται στοιχεία (κριτήριο της διάρκειας). Ο κλάδος δηλαδή **έχει θετικό δείκτη σχετικού μεριδίου όγκου παραγωγής για τουλάχιστον 4 από τα 7 χρόνια που εξετάζονται**.
3. **Μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης της αξίας παραγωγής υψηλότερο από τον αντίστοιχο μέσο όρο της οικονομίας** (δηλαδή έχει θετικό δείκτη σχετικού μεριδίου αξίας παραγωγής, RSI)

ποίησης που πληρούν την περίοδο 1995-2002 τις παραπάνω 3 προϋποθέσεις. Οι κλάδοι κατατάσσονται με βάση το μέγεθός τους.

Η μελέτη αναδεικνύει επίσης την ταχύτατη άνοδο μικρών κλάδων που ήταν σχεδόν ανύπαρκτοι στην αρχή της εξεταζόμενης περιόδου, όπως της

Πίνακας 3: Ανερχόμενοι κλάδοι της ελληνικής μεταποίησης - Όγκος παραγωγής και απασχόληση

Κωδικός κλάδου (NACE)	Κλάδος	Όγκος Παραγωγής					Απασχόληση
		%	Δ%	E	RSI	ΣΜ%	Δ%*
27	Παραγωγή βασικών μετάλλων	1,50%	5,03%	4	0,21%	18,54%	-0,81%
26	Άλλα προϊόντα μη μεταλλικών ορυκτών	1,17%	5,12%	5	0,15%	11,44%	-0,35%
22	Εκδόσεις, εκτυπώσεις, αναπαραγωγή ήχου, εικόνας	0,81%	5,73%	4	0,15%	13,99%	-0,85%
35	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	0,39%	5,13%	5	0,05%	11,43%	-2,29%
32	Συσκευές ραδιοφωνίας, τηλεόρασης, επικοινωνιών	0,30%	12,13%	4	0,16%	41,16%	-0,39%
33	Ιατρικά όργανα, όργανα ακριβείας, οπτικά	0,08%	6,90%	4	0,02%	13,39%	7,71%
37	Ανακύκλωση	0,03%	24,62%	5	0,02%	47,07%	3,15%
	ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	100%	3,15%	0	0,00%	7,97%	0,39%

% Μέσο μερίδιο στο σύνολο του όγκου παραγωγής την περίοδο 1995 – 2002

Δ% Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής όγκου ή απασχόλησης την περίοδο 1995 – 2002

E Δείκτης διάρκειας – αριθμός ετών με μείωση όγκου παραγωγής

RSI Δείκτης σχετικού μεριδίου όγκου παραγωγής (Relative Share Indicator)

ΣΜ% Συντελεστής μεταβλητότητας (εκφρασμένος %)

* Κόκκινο: τιμές μικρότερες του μέσου όρου της οικονομίας και άρα περιπτώσεις όπου το κριτήριο της απασχόλησης δεν επικυρώνει αυτό το όγκου παραγωγής

Πηγή: ICAP

ανακύκλωσης (37) καθώς και των συσκευών ραδιοφωνίας τηλεόρασης (32). Αν και οι κλάδοι αυτοί είναι πολύ μικροί και άρα εμφανίζουν εύκολα μεγάλες ποσοστιαίες μεταβολές στον όγκο και την αξία της παραγωγής τους, οι αυξήσεις αυτές είναι κατά κανόνα τόσο παρατεταμένες, ώστε δύσκολα μπορούν να αποδοθούν σε κυκλικούς παράγοντες.

Η χρήση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ) στη θέση της ακαθάριστης αξίας παραγωγής (ΑΑΠ) για την εκτίμηση του όγκου και της αξίας του κλαδικού προϊόντος θα

οδηγούσε σε πολύ παρόμοια αποτελέσματα. Από τους 7 ανερχόμενους κλάδους της παρούσας ενότητας, μόνο ο κλάδος της παραγωγής βασικών μετάλλων (27) θα εξαιρούταν αν είχε χρησιμοποιηθεί το κριτήριο της ΑΠΑ.

Αντί αυτών των κλάδων, το κριτήριο της ΑΠΑ θα προσέθετε άλλους δύο κλάδους που πληρούν τις προϋποθέσεις για να χαρακτηρισθούν ως ανερχόμενοι. Συγκεκριμένα, ο κλάδος των προϊόντων διύλισης πετρελαίου (23) εμφάνισε μέση ετήσια αύξηση ΑΠΑ σε σταθερές τιμές 8,77% (έναντι

3,15% στο σύνολο της οικονομίας) και 16,6% σε τρέχουσες τιμές (έναντι 8,13% για το σύνολο της οικονομίας). Επίσης, ο κλάδος των μεταλλικών προϊόντων (εκτός μηχανημάτων) (28) σημείωσε μέση ετήσια αύξηση όγκου παραγωγής 3,59% και αξίας παραγωγής 8,47%.

Πίνακας 4: Ανερχόμενοι κλάδοι της ελληνικής μεταποίησης - Αξία παραγωγής

Κωδικός κλάδου (NACE)	Κλάδος	Αξία Παραγωγής					
		%	Δ%	Δ% - ρ	E	RSI	ΣΜ%
27	Παραγωγή βασικών μετάλλων	1,44%	10,56%	5,86%	5	0,27%	25,73%
26	Άλλα προϊόντα μη μεταλλικών ορυκτών	1,37%	34,74%	30,04%	6	1,65%	73,40%
22	Εκδόσεις, εκτυπώσεις, αναπαραγωγή ήχου, εικόνας	0,86%	12,06%	7,36%	4	0,25%	27,33%
35	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	0,39%	10,91%	6,21%	5	0,09%	24,55%
32	Συσκευές ραδιοφωνίας, τηλεόρασης, επικοινωνιών	0,27%	15,07%	10,37%	4	0,12%	47,65%
33	Ιατρικά όργανα, όργανα ακριβείας, οπτικά	0,08%	11,17%	6,47%	4	0,02%	21,56%
37	Ανακύκλωση	0,02%	27,89%	23,20%	5	0,02%	49,93%
	ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	100%	7,68%	2,98%	0	0,00%	17,76%

% Μέσο μερίδιο στο σύνολο του όγκου παραγωγής την περίοδο 1995 – 2002

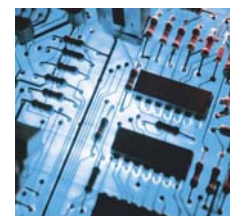
Δ% Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής όγκου ή απασχόλησης την περίοδο 1995 – 2002

E Δείκτης διάρκειας – αριθμός ετών με μείωση αξίας παραγωγής

RSI Δείκτης σχετικού μεριδίου αξίας παραγωγής (Relative Share Indicator)

ΣΜ% Συντελεστής μεταβλητότητας (εκφρασμένος %)

Πηγή: ICAP

Ανερχόμενοι και φθίνοντες κλάδοι ανά τομέα οικονομίας

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι ανερχόμενοι και οι φθίνοντες κλάδοι ανά τομέα.

Ο πρωτογενής τομέας φαίνεται να φθίνει, ενώ αντίθετη εικόνα παρου-

σιάζουν ο δευτερογενής και ο τριτογενής τομέας με τον τελευταίο να εμφανίζει τη μεγαλύτερη δυναμικότητα την οποία φαίνεται να οδηγούν κλάδοι σχετιζόμενοι κυρίως με τις

μεταφορές, τις τηλεπικοινωνίες και το χρηματοπιστωτικό τομέα, ενώ σημαντική θέση κατέχουν και οι ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες.

Τομέας	Ανερχόμενοι κλάδοι	Φθίνοντες κλάδοι
Πρωτογενής		<ul style="list-style-type: none"> • Γεωργία, κτηνοτροφία • Δασοκομία, υλοτομία
Δευτερογενής	<ul style="list-style-type: none"> • Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων • Λοιπά ορυχεία και λατομεία • Εκδόσεις, εκτυπώσεις, αναπαραγωγή ήχου, εικόνας • Άλλα προϊόντα μη μεταλλικών ορυκτών • Παραγωγή βασικών μετάλλων • Συσκευές ραδιοφωνίας, τηλεόρασης, επικοινωνιών • Ιατρικά όργανα, όργανα ακριβείας, οπτικά • Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών • Ανακύκλωση • Κατασκευές 	<ul style="list-style-type: none"> • Άντληση αργού πετρελαίου, φυσικού αερίου • Παραγωγή προϊόντων καπνού • Παραγωγή κλωστούφα/γικών υλών και προϊόντων • Είδη δέρματος, ταξιδιού, υποδημάτων • Κατασκευή χαρτιού και προϊόντων του • Ηλεκτρικές μηχανές και συσκευές
Τριτογενής	<ul style="list-style-type: none"> • Εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων, πωλήσεις καυσίμων • Μεταφορές μέσω υδάτινων οδών • Βοηθητικές μεταφορικές δραστηριότητες • Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες • Ενδιάμεσοι νομισματικοί οργανισμοί • Ασφαλιστικά και συνταξοδοτικά ταμεία • Άλλοι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί • Ενοικίαση μηχανημάτων, οικιακών συσκευών • Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες • Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων • Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές, αθλητικές δραστηριότητες • Ιδιωτικά νοικοκυριά με οικιακό προσωπικό 	<ul style="list-style-type: none"> • Αεροπορικές μεταφορές

Πηγή: ICAP

Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών
Ξενοφώντος 5
105 57 Αθήνα

Τηλ: 210 32 37 325 — 9,
211 500 6 000
Φαξ: 210 32 22 929

www.fgi.org.gr

Αναζητήστε το παρόν δελτίο σε ηλεκτρονική μορφή
στη διεύθυνση www.fgi.org.gr